ذُهَوِرِجَّ

ذَبَّجَرَمِ دَهْ وِمْبَرَّ ثَرُمِوسْ رَمَوَبْ ڤِرَّبَرَ رُبَرُهُوْ. حِ ڤِرَّبَرَمَوَبَرَسْ وِ ثَرُوَرَسْ هَجَّرِبْرْ، دَجَرْيْ وِمَرَڤَّبْرِمَرِ بَرْسْدَجُوْسْ وَبَرَبَرَسْ رِسوَّ وِمَرَڤَّبْرِمُهْ بَرَدَسْ ڤُسُرُهُوْ. دِڤَرَدَ ڤِرَّبَرَمَوَبَرَسْ ؤسَرَمِسْ دَهْ ؤسْمَرَسِ هَبْرَسْمَرُسْوْ. سْءِ جَرْسْوَّ هَّرِ هَوَرِسَّ رِسْمَرُسْوْ. هَرَجِ دِرَّبَرَبَرَسْ هَرِسْ بَرَجَرَسْدُسْوُسْ ؤسُرُهُوْ. هَهُهْ دَهْ بَرَّهْڤَبَرِ وُسْ رَهْدَرُهُوْ.

هَؤَبَرَسِؤَسْ وِسْهَبَرَّؤَمَرِ دَجَرْيْ وِمَرَڤَّبْرِمَرِ هَجَرِ هَؤَسْ بَرَّهْڤَبَرِ هَبَرَهْڤَّيْ بَرْهَوِثَرَّسَّ بَرَدَبَرُهُوْ. هُرِ ڤِسْ دِرْسْ هَبَرَجِهْ وَدَسْ، هَسَّسِ هَّسْدَسْهَرْ ڤُثَدَسْ ثَرِمَ دِسْوَبَرَبَرَسْ ءِسَرَهَرْ ثَرَوَّ هِسْبَرَدَسْبَرَّرِ دَهْ رَجَرِمَّ هُهُرْ ؤَهَرِ دِرْسْدَسْبَرَسْ ثَرِسْدَدْرْ هَّرَ ؤَهَسْدَسْبَرُهُوْ.

وِمَرَڤَّبْرِؤَرِ هَّسْدَسْ بَرَّ دَهْوَبَرْرُ هَبْرَهِسْ هَهُهْ هَّوَبَرِ بَرَّهْڤَبَرِ ڤَرَّسَّرَهِسْ رَهْدَبَرَّسْ هَّوَبَرُهُوْ. دِءْ هَبْرَهِسْ دَجَرْيْ وِمَرَڤَّبْرِؤَرِ هُسْدَ ؤَسْرُءَّ هُهُهَّوَهْ رِدَسْهَرُهُوْ. هُرِ ڤِيْڤُسَّڤْرِجَّ بِرَدَسْهَرُهُوْ. هَؤَبَرَسِؤَسْ حِ دَبَبَّدَسْرُءَرِ جَرَهَرْسْ ثَبَسْڤَدْبَرَسِ بِرْهَوَبَرَسْ سْرُوَمَ دَّجَرْيْ بَرَّسْ وِهَبَرَسْ حِ دَهْ رَهْدَرَسْ هَّسْدَسْوَّ ڤَبَرَّهْوَبَرَسْ دِدَهْ رَهْدَرَّسَّ ءَجَهْوُ.

دَهِءَرِوَّ ڤَّجْهِرْسْ هُ ڤَّسِوَبَؤَبِرِءَسْدَسَوَبَرِ ڤِيْڤُسَّڤْرِجَّ دَهْ هُسْدَ هَّهْدَبَّدَسْ هَّسْدَسْ بَرَّ ءَجَهْوُ. هَّدَ! ڤِّسِوَڤُسْدَّ ڤَدَدَ دَهْدَهْءِهُهْ سْرُوَمَ هَّءَبَرُهُ رَدَّرِبْرْ دَهْوَبَرَدَ رُسْهَّءَ ڤُبَدَدَّرِ سَهِءَّرِ بَرَجَرِءَ ڤَبَرَڤَّسْ ڤُبِرَرَدَ بَرَدَهْ ءَسَرَهْدَبَرُهُوْ. ڤِيْڤُسَّڤْرِجَّ هَّسْدَسْبَرَبَدَسْ دَهْهَّءِ هَّدَسْ بَرَّهْڤَبَرِ هَجَرِ ڤُسْدَبَرَدَسْ ثَرَهْبَرَهُوْ. هَّءِ هُسْدَ دَجَرَبَرَّهِ ڤِيْڤُسَّڤْرِجَّ بَرِءَّ دَجَرْيْ.

هَؤَبَرَسِؤَسْ حِ دَبَبَّدَسْدَءَرِ جَرَهَرْسْ ثَبَسْڤَدْبَرَسِ بِرْهَوَبَرَسْ سْرُوَمَ دَّجَرْيْ وِمَرَڤَّبْرِؤَرِ هُسْدَ رَهْدَرَسْ هَّسْدَسْوَّ ڤَبَرَّهْوَبَرَسْ دِدَهْ رَهْدَرَّسَّ ءَجَهْوُ.

دَهِءَرِوَّ ڤَّجْهِرْسْ هُ ڤَّسِوَبَؤَبِرِءَسْدَسَوَبَرِ ڤِيْڤُسَّڤْرِجَّ دَهْ هُسْدَ هَّهْدَبَّدَسْ هَّسْدَسْ بَرَّ ءَجَهْوُ. هَّدَ! ڤِّسِوَڤُسْدَّ ڤَدَدَ دَهْدَهْءِهُهْ سْرُوَمَ هَّءَبَرُهُ رَدَّرِبْرْ دَهْوَبَرَدَ رُسْهَّءَ ڤُبَدَدَّرِ سَهِءَّرِ بَرَجَرِءَ ڤَبَرَڤَّسْ ڤُبِرَرَدَ بَرَدَهْ ءَسَرَهْدَبَرُهُوْ. ڤِيْڤُسَّڤْرِجَّ هَّسْدَسْبَرَبَدَسْ دَهْهَّءِ هَّدَسْ بَرَّهْڤَبَرِ هَجَرِ ڤُسْدَبَرَدَسْ ثَرَهْبَرَهُوْ. هَّءِ هُسْدَ دَجَرَبَرَّهِ ڤِيْڤُسَّڤْرِجَّ بَرِءَّ دَجَرْيْ.

هَؤَبَرَسِؤَسْ حِ دَبَبَّدَسْدَءَرِ جَرَهَرْسْ ثَبَسْڤَدْبَرَسِ بِرْهَوَبَرَسْ سْرُوَمَ دَّجَرْيْ وِمَرَڤَّبْرِؤَرِ هُسْدَ رَهْدَرَسْ هَّسْدَسْوَّ ڤَبَرَّهْوَبَرَسْ دِدَهْ رَهْدَرَّسَّ ءَجَهْوُ.

دَهِءَرِوَّ ڤَّجْهِرْسْ هُ ڤَّسِوَبَؤَبِرِءَسْدَسَوَبَرِ ڤِيْڤُسَّڤْرِجَّ دَهْ هُسْدَ هَّهْدَبَّدَسْ هَّسْدَسْ بَرَّ ءَجَهْوُ. هَّدَ! ڤِّسِوَڤُسْدَّ ڤَدَدَ دَهْدَهْءِهُهْ سْرُوَمَ هَّءَبَرُهُ رَدَّرِبْرْ دَهْوَبَرَدَ رُسْهَّءَ ڤُبَدَدَّرِ سَهِءَّرِ بَرَجَرِءَ ڤَبَرَڤَّسْ ڤُبِرَرَدَ بَرَدَهْ ءَسَرَهْدَبَرُهُوْ. ڤِيْڤُسَّڤْرِجَّ هَّسْدَسْبَرَبَدَسْ دَهْهَّءِ هَّدَسْ بَرَّهْڤَبَرِ هَجَرِ ڤُسْدَبَرَدَسْ ثَرَهْبَرَهُوْ. هَّءِ هُسْدَ دَجَرَبَرَّهِ ڤِيْڤُسَّڤْرِجَّ بَرِءَّ دَجَرْيْ.

هَؤَبَرَسِؤَسْ حِ دَبَبَّدَسْدَءَرِ جَرَهَرْسْ ثَبَسْڤَدْبَرَسِ بِرْهَوَبَرَسْ سْرُوَمَ دَّجَرْيْ وِمَرَڤَّبْرِؤَرِ هُسْدَ رَهْدَرَسْ هَّسْدَسْوَّ ڤَبَرَّهْوَبَرَسْ دِدَهْ رَهْدَرَّسَّ ءَجَهْوُ.

دَهِءَرِوَّ ڤَّجْهِرْسْ هُ ڤَّسِوَبَؤَبِرِءَسْدَسَوَبَرِ ڤِيْڤُسَّڤْرِجَّ دَهْ هُسْدَ هَّهْدَبَّدَسْ هَّسْدَسْ بَرَّ ءَجَهْوُ. هَّدَ! ڤِّسِوَڤُسْدَّ ڤَدَدَ دَهْدَهْءِهُهْ سْرُوَمَ هَّءَبَرُهُ رَدَّرِبْرْ دَهْوَبَرَدَ رُسْهَّءَ ڤُبَدَدَّرِ سَهِءَّرِ بَرَجَرِءَ ڤَبَرَڤَّسْ ڤُبِرَرَدَ بَرَدَهْ ءَسَرَهْدَبَرُهُوْ. ڤِيْڤُسَّڤْرِجَّ هَّسْدَسْبَرَبَدَسْ دَهْهَّءِ هَّدَسْ بَرَّهْڤَبَرِ هَجَرِ ڤُسْدَبَرَدَسْ ثَرَهْبَرَهُوْ. هَّءِ هُسْدَ دَجَرَبَرَّهِ ڤِيْڤُسَّڤْرِجَّ بَرِءَّ دَجَرْيْ.

ءَبَرَدَ • ءَبْرِلْ 2006

އެގުމުގެ ބަދަލުގައި، ކަނޑިތައް ފަދަ ގޮތަކަށް ހިފުހައްޓަމުން އަދި ހުދުކުލައިގެ ކުޑަކަސްޓެއް ކަހަލަ އެއްޗެއްގެ ގޮތުގައެވެ. އާދެ! ޖިޕްސޮފިލާސްބަރ އެވެ. މިއީ ފެށޭ ބަޔަށްގޮތުގައި ޖިޕްސޮފިލާއެވެ. ސައިންސްފަރިން ޖިޕްސަމް އަށް ކިޔަނީ ކެލްސިއަމް ސަލްފޭޓެވެ. ޖިޕްސަމްއަކީ ބިމުގެ އަޑިން ނަގާ މައްދާނެކެވެ.

ޚާއްޞަގައިވާ ބިމުގެ ފައްޓަލީ ސައިންސްގެ ގޮތުން ބަލާއިރު ކެލްސިއަމް ކާބަނޭޓެވެ. އާދެ! ދިފަރި ފެހިގައި ސޯތު އެއްޗެކެވެ. ޖިޕްސަމްގައި ހުންނަހިސާ ހަމަ އެކަނި ކެއްސަސްކުވާނި އެވެ. ޖިޕްސަމް އާއި ދިފަރިފަދި އެއްގޮތް ކަމުން، އޭގެގެސްޓެން ޑިސްކޯވީވެގައި ޖިޕްސޮފިލާއަށް ޚާއްޞަގައި ފުސޯރަކަމާއި ހެދުނު އެއްޗެހެން ވާނެއެވެ. މިގަނޑު، އަހަރުގެ ހިސާބަށް އުޅުމަށް އެޖިދާކާއި ގުޅިހަރަކާތަށް ސަރަޙައްދުގެ. ހިރިފަރި ގިނަ ތަނެތަކެވެ. މި ކަޓުމުތަކަށް ޖިޕްސޮފިލާއަށް ކިޔާތި އުފެދިފާވެ. އެއީ ޖިޕްސަމްއާއި އުފާއާއި އެއްގޮތަކުރުންނާއި ދިމާ ދިފަރިބަހުން ގަސްގެ ކިޔާތިޔެވެ.

އިނގިރޭސިބަހުގައި އުފެދިފައިން ކިޔާ އެހެން ނަމެއް އޮވެއެވެ. އެއީ އޭނުމުން ކިޔާ ގޮތެވެ. އާދެ! "ބޭބީސް ބްރެތް" އެވެ. ނުވަތަ "ތުއް ކުދިންގެ ނޭވާ" އެވެ.

މިގަހަކީ ތިންފުޓު އާއި ހަތަރުފޫޓު ދުވަސް އުހެން ހެދޭ، ވަރަށް ކުދި ފަރަށް ގިނަ މާތަކެއް އާދޭ ގަހެކެވެ. މި ބޯފުރާގައިފަދި ސައިންސްފަރިން ކުރާގާ ޓެއްގެ މިގަހުގެ ކުރަހުމުކެވެ. ގޮފިއެއް ފަރަށް ގިނައެވެ. އަދި ކުރުމުގެ ގޮތްޖެއްގައި ކޮޅިކޮޅިއަށް މަޑު އާދެއެވެ. ފޮހަގެ ކުރެއްވޭ ފުރުއިން ކުރުމުގެ މަހުއްގައި 5 ފޫޓު ފެއެވެ. މާލާގައި އެއްމުކުރު

ގެންގުޅޭ ހުދުކުލައިގެ އުފެދިފާ ކަމުގައި ވިއަސް، މިގޭ ނުލާއި ފިޔާތަކި ފެށޭ ހެރެއެވެ. ސަތޭކައަށް ވުރެ ގިނަ ބާވަތްތައް ހުއްޓެސް، މަލާގެ ފިޔާދާރިގައި ގެންގުޅޭ ދެމިން ބާވަތްތަކެވެ. އެއްބާވަތަކީ ކުރުމު ރަހަރަކު އެއްފަހަރު އާކަރުން ޖޯހަ ބާވަތްތަކެވެ. އަނެއްބާވަތަކީ އުމުރު ދިގުގެ.

އުފެދިފާ ހެއްދުމުންބަލައި ދުވަހެއް ބޭނުން ކުރެވިދާނެއެވެ. އެއީ މިގޭ ކޮޅިއެއް ދިހާރަހަކުރުން ގަނޑު، ހިކި މާތަކުގެ ބޮކޭގައިވާ ފަރަށް ކުދި އޮތްޕެއް ނަގައި އިން ދު ހު ވެ . ދެވަނަ ގޮތަކީ ކުޑި ބައިބައިކޮށް އިންދުމުވެ. އެއީ އިންދާނަމަ، ދިރަ ދުވަހާއި ފަނަރަ ދުވަހާ ދެމެދު ގަސްފެހުމުވެ. ރޯވާއިރު އިންދާނީ ދިފަރި ފެހިގައެވެ. އެހެނީ މިގަހަކީ އަލިކަލައިން ފެހިގައި ރަނގަޅު ހެދޭ

ގަހެކެވެ. [އަލްކަލައިން ވެއްޓަރީ އާގައި ހުންނަކަން ކުޑަ ވެއްޓެވެ. ދިވެހި ވެއްޓެވެ. އަލްކަލައިން ވެއްޓާއި ހުޅު ވެލިގޭ ވާހަކަ މީގެ ދަށުން ހުރިތަ އަހަރު ކުރިން އަޑުގަނޑު "ދަރުމަ"އެކު ޚިޔުން މަޖުމޫއެއްގައި ޚިޔާލުފާޅުކޮށްފައެވެ. "ދަރުމަ" އިގެ މިހާތަނަށް ނުކުތުން ހުރިހާ ޚިޔާލުތަކުންގެ ހުރިހާ މަޖުމޫއެއް ދާދިއަދަކަށް ދަރުމަ ވެބްސައިޓުން ބެއްލެވޭނެއެވެ.]

ގަސްތައް ރަވާސީ ގޮތުގެދަކަން އެއްފުށް ދުފުށް ހާ ދަރުމިނުގެއެވެ. ގަސްތައް ރެވުމުން އެއްފުށް ވަރަށް އަވަހަށް ހެދިގެންއެވެ. ގަސްތަކަށް މާބޭނުން އަވިދޫނަމަ، މަސްދުރަން ފަހު ކުޑަކޮށް ގަސްތަކަށް ހިޔާކުރެވުން ރަނގަޅުވާނެ އެވެ. ފެން މާ ބޮޑަށް ނުދިނުމަށް ގަސްތަކަށް ރަނގަޅުވާނެއެވެ. ބޮޑަށް ފެނިދަރަ ދިނުމުން ބަޔަކި އެއްޗެއް ދުވަސް ވީމުން ކަނޑާލުން ރަނގަޅުވާނެ އެވެ. ދިން މަސް ނުވެއް ހަދަރު ގަސް ދުވަސް ދޫކޮށްގައި ހެދިބޮޑު މަހު އަޅައެވެ. ވިއްކަން ހައްދާނަމަ، މާތައް ކަނޑައިނީ ދޮތައިކަ އެއްބަޔި މަހުމަށް ފޮގިނިމަށެވެ. ހެންވަރަ ގޮދިބޮޑުނުވެ. އެއްޗެއްގައި ބަހަރު ބަރަށްބާރަވަ، ފޮނު ތަރައްކަ ކުޑަ ހަކަރު ކަލާއް އެޑުން ރަނގަޅެވެ. އެންމެ ރަނގަޅީ އަސްޕިއަސް (ސިލިވަރ ތައިސަލްފޭޓް) ކިޔާ ދިޔާބަރެއް އަޅާނަމެވެ. އުވިލިއަރީ ހިއްކަންވާ ރަނގަޅު މަހާކެވެ. ހިއްކަން ބޭނުންނަމަ، ހިކުންދުން އަކަޔަކަޑުން އެލިވާރީއެވެ.

އެކު ހުދުކަމަށް އެންމެ ރަސްގަހުގެބާނީ އަލްޕައިނުސްލޮފިރާސް ކިން ގެލުމެވެ. މިއީ ރާއްޖޭގެ ކަންމަ ރަށަށަށް ތިލަތި ފޮނުވާ ކިންކަރަންޓް ގުޑޫއެރިޔާނު ތިލަތި ވިއްލާ ވަރަށް ބޮޑު ކަށްފޮސްޓްކާ. އަޑުގަނޑު މިތަނުން ތިފޯތި އެކު ގަސްފުޅުގެވެ. އުވެދިޔާ އެކު ފުލުބައި ވިއްކަނީ 30 ރުފިޔާއަށެވެ. ޖާސްބުން ފުސްވެސް ހިޔައެވެ. އަލްޕައިނުސްލޮފިރާސް ސައިބައިކު ވަތް ޗަރަންޗާހީ، އެޗްކޯއި އެފާދަ މައިކުމާތިއި ދިވެހި ބޭނުން ކުރެވޭގައިވާ ނަސްބުރިތަކެވެ.

މައި ހެއްދާ މިހުން އަމިއްޔަ އުފެދޭތަން ބާކިއި ނުވެތި ވިޔަވާރިޔާއި ކުރުމަށް އުފެދިޔާއި ރާއްޖޭގެ ބިން ގާސްގަ ވަރަށް ރީތި ގަހެކެވެ.

- ޒަރު ރަޝަން ހަމީދު

؟

ކަސްގެ އެއްޗެއްވެސް ހެދި ބޭނުމުހުން ކާނާ ބޭނުންކުރައްވެވެ. ގެހެއްގެ އާދަޔާ ހިލާފު އެއްކަމުދާ އެހެން ބޭނުންވާ ކާނާ މައިގަނޑު ގޮތެއްގައި އަތްތައި ވެއިގެ ތަރުކާރި ހުންނަ ބާއެއް ގޭސް ބޭނުން ކަރެގެން އަމިއްލައަށް އުފެއްދާ ކުމެވެ. ގަސް ހެއްދުމުއްބަކައި ގަސްބޮޑުން އެގާ "ކާނާ" (ކާދު) އަޅާ ނުވަތަ ފޮތިތަކަން ޗަހާ ސްޓިކަރާޔާ ބަކީޓަތުގައި ގަސްކާނާއެއް ނުނުވެ. އެހެން ގޮތަކުން ދަންނަވާނަމަ، ގަސް ހެދިބޮޑުވުމަށް މި ކާނާ "ކައިގަން" ނުނުވެ.

މީގެ ތެރިން ސަތޭކަ އަހަރު ކުރިން މިހަކަ ވަރަށް މަދު ތިޗަރަބާއެއް ކުރިއެވެ. އޭނާ ހެދިގެތިޔާ ބާޒިރިޔާއެއްގައި އިންދާފައި ހުރި ގަހަކަން އަގާ ފުނާއި ކާނާއާއި ގަހުގެ ބަރުދަން ވިޔަކަން އެކި ދުވަސްވަރު ތިޔަރޮތަކަން ކިރެއެވެ. އޭނާއަށް ފެނިގެން ކަކުރު ކަމަކީ ގަހުގެ ބަރުދަން، އެގިތަކައްޔާއި ގަހުން ބޮރުވި ތަކެއްޗާ އެއްކަރިއަސް މާބޮޑަށް ބަރުކަމެވެ. އޭނާ ހިތަން އެރިއެވެ. "މިއިތުރުވި ބަރުދަން އައީ ކޮންތާއެއްކަމުން ހުއްޓެވެ؟" ދިރާސަން ކާދުއަށް ގަސްކާނާ ކިޔާތީ، ކުޑަކުދިންނަށް ވަރަށް އެގެގެ ވާނެއެވެ. ގަހަރީ އައަށް ބޭނުންވާ ކާނާ އަމިއްލައަށް އުފެއްދާ އެއްޗެކެވެ. ފޮރަޓަމިރީ ފޮޓޯސިންތަސިސްއެވެ.